

Stemmene fra dypet

Kor-verk:

Musikken hans henter toner fra historiens dyp. Likefullt plystres og hoies det i Henrik Ødegaards musikk til Høysangen.

Hjemadressen er Årnes brygge i eplebygda Sauherad i Telemark. Her komponerer Henrik Ødegaard med utsikt til Norsjø. Når dette leses, befinner han seg i Paris – hans andre hjemsted. Der har han i flere år fordypet seg i gregoriansk sang og vært aktiv korsanger i Choeur Grégorien de Paris.

Nå har han samlet korverk på et nytt album. Hovedverket er en tidebønn i 19 ledd. Selv om den i prinsippet kan synges i et kloster ved halv ti-tiden om kvelden, tror komponisten få klostre vil ta den i bruk. Man trenger nemlig to kor og et par musikere for å fremføre den. Kor har Ødegaard tilgang på. I Paris var han for 20 år siden elev av Jaan-Eik Tolve, som noen år etter startet koret Vox Clamantis hjemme i Tallinn. Det var Tolve som for fem år siden satte Ødegaard i forbindelse med den estiske kordirigenten Mikk Üleoja. Det har ført til et samarbeid med det estiske statlige mannskor RAM.

Sterke kor. – Det er et svært bra kor som har bestilt to større verk av meg. De er begge på denne CD-en, forteller Ødegaard. Det andre koret Vox Clamantis har, er på toppnivå i verden innenfor kombinasjonen av gregoriansk og samtidsmusikk.

– Jeg har komponert tidebønnen for to kor der middelalderen klinger fra en kant og samtiden fra den andre.

Da han for noen år siden hadde statens arbeidsstipend for kunstnere, kunne han skrive verk utenfor bestilling. Da valgte han å skrive et nytt verk til RAM. Det ble *Arise my love* med tekster fra Salomos Høysang.

– Det er kanskje det mest tradisjonelle verket selv om jeg bruker noen moderne effekter med rop og plystring. Jeg prøvde å lage noe utadvent og bejaende for å uttrykke tekstenes sanselig og erotiske karakter, sier komponisten.

Det er mye middelalder i denne CD-en, men også mye Ødegaard. Den summerer opp de viktigste tingene han har gjort for mannsstemmer.

En god dag. Selv om det har gått ti år siden han hadde en fast stilling som organist, tar han fortsatt vikaroppdrag i lokale kirker.

– En god arbeidsdag skriver jeg musikk hele formiddagen, før jeg går ut en tur, forteller han.

Ettermiddagsøkta går ut på «å administrere seg selv». Livet som komponist, dirigent, kursholder og lærer krever utbredt kontakt med ensembler, dirigenter og andre oppdragsgivere. Han har også en deltidsjobb på Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo der han underviser vordende prester i messesang og gudstjenestefeiring.

– Det gir meg kontakt med dyktige mennesker som vil jobbe i kirken, og jeg får også god innsikt i alt det spennende som skjer med liturgiske bøker de siste årene.

– *Hva er det viktigste du kan gi dem?*

– Det tror jeg er å involvere dem i liturgisk praksis. Jeg har startet et studentkor som synger fast tidebønner i en kirke i Oslo. I kapellet på fakultetet får de også være med i praktisk liturgisk aktivitet.

Formende erfaring. Han tror det å gi unge mennesker gjennomgripende møter med liturgisk musikk kan gi retning i livet. Grunnen til at han selv ble kirkemusiker, er noen skjellsettende opplevelser i de viktige årene fra 18-22 år.

– Der skjedde det noe med meg. Jeg var med i Nordstrand kirke og fikk etter hvert synge med i Terje Kvams kirkekor der vi på få år framførte en rekke av de store verkene, Mozart, Händel, Bach og ny norsk kirke-musikk av Hovland og Kverno. Det ble mitt springbrett inn i musikken og i kirkemusikken og komposisjonen. Å legge til rette for det for studenter, er veldig viktig, sier Ødegaard.

Selv om folkemusikken ikke er direkte hørbar som *norsk* folkemusikk på den nye CD-en, er den sentral i hans musikalske univers.

Melodiens kraft. – Jeg definerer gregoriansk sang som en type folkemusikk eller etnisk musikk. Den har mange fellestrekk. Den er overført muntlig gjennom mange hundre år. Det er ingen kjente opphavsmenn. Både måten man angriper tekst og mange ting som har med tonalitet å gjøre har slående likheter mellom norsk, religiøs folkesang og gregorianikk. Dette klinger med, men i musikken på dette albumet er det mer av den store, europeiske tradisjonen enn en lokal, norsk tone.

Det var i Nes og Sauherad kirke at komponisten møtte den gregorianske sangen (folkemusikken). Mellom de tykke murene i de 800 år gamle kirkerommene har middelaldersangen lydt i sitt rette element.

– Gjennom hundreår har de vist sin kraft, disse melodiene som ikke støtter seg på noe annet enn seg selv. I middelaldersangen er det

særlig den fritt strømmende rytmikken fra tekstens konsonanter og aksenter som fascinerer meg, forteller han.

Mens moderne musikknotasjon er basert på en stø underliggende puls som man enten fordobler eller halverer, er helt ukjent i den gregorianske rytmikken.

– I middelalderen ville man synges i en helt annen fleksibilitet mellom korte og lange toner. Når det lykkes, virket det veldig sterkt på meg slik også de skjeve intervallene i folkemusikken gjør. Det går bare rett inn. Derfor har det for meg de siste ti årene vært et hovedprosjekt å prøve å få den frie strømmende rytmikken til å infiltrere musikk for moderne ensembler, sier Ødegaard.

Etter Paris går han i gang med å skrive et kommentarverk til Gabriel Faurés *Requiem*. Bestilt med tanke på urframføring på festivalen Cellolyd i Lofoten neste sommer.

Arne Guttormsen i Vårt Land 12. oktober 2016